

GOTZON BARANDIARAN

katamalo

poesia
Susa

BOOKTEGI

Guztion liburuak, guztiontzat

booktegi.eus

<http://www.susa-literatura.eus/>

Katamalo

GOTZON BARANDIARAN

*Katamaloa erantzeko ahalegin asmo apal hau
izena agertzerik gura ez deuen bateri zor dotset.
Alboan ez baneu, izangureak ustelduko ninduen.*

Ama, Alex, Ali, Peru eta Iraitxuri

eskerrik asko:

*katamaloa jendaurrean erantzeko lotsarik izan ez duten Bihotz Bakartien Klubeko
kideei: Aintzina Lekue, Alex Arregi, Gorka Mugarza, Gorka Urbizu eta Nerea
Urbizuri*

Aritz Albaizarri

Kukubiltxotarrei

biderako kinkela isiotuta mantenarazten didatenei

Ez nire iritzia mezukeriatzat hartu,
naizena baino askoz beherago
makurtu gura dut burua,
gangarrak ederrago ditut kokospean.

Gure aurrekoen oinatzen gainean jarri
eta aldaezintzat ditugula jakiteak
ikaratu egin nau.

Salto egiten ahalegindu naizelarik
ezkerreko oina aurrekoen arrastoan erori zait.

Eskuinekoa airean utzi dut.

LAR ESTUTZEN DUTEN SOKAK NASAITU

OSTONDU SAKON POZA

Ostondu sakon poza,
bila dabilta, diotenez,
mila polizia inguru.
Mozorroto trapu zaharrez
osterantzean, seguru,
minez behar dute goza.

Ostondu sakon poza,
badatoz usnaka
ospela eta bekaitza,
bi hankatan edo launaka.
Harri eta guzti dator ekaitza
epeldu ezina izango da hotza.

Ostondu sakon poza,
aldarrikatu zuk halako malerusik
ez duela nehork ezagutu,
malkoak ez dizula egiten hutsik,
ezin zaizula euripean lehortu
pozminez duzun bihotza.

Ostondu sakon poza,
zaude beti atezuan,
ez lokartu, atzarri,
dantzatu atzeskuan,
ez diezazutela igarri
zoriontsua denaren lotsa.

SUTAN

Txondorra herriko plazan.

Sutarako begizkoak,

bekaitzaren ezpalak,

irain gordeak,

mesede damutuen multzoa,

arrotzek okupaturiko oheak,

bidaide ahoberoak,

adarretan pausatzen diren helmugak,

sutarako denak.

Ikuskizun berdingabea,

inkisizio demokratikoa,

garretan doazen aieneek,

elkar estutu eta mina disimulatu

beharrean dauden gorpuzkerek

bestelakorik iradokitzen badute ere.

Izatez, lekukoen artean badira

uholdea erregutzen dutenak,

bihotzonekoak beste ankerrak.

Samina euritan lokatz bihurtzearen aldekoak,

iragana urasetu eta estoldetan

desagerrarazi gura dutenak.

Baina mozorrotu egin dira,

ez dago zein diren jakiterik.

BAKEAN UZTEN EZ GAITUEN ESKARIA

Zortzi urteko igande guztiak
eskari baten atzean
autoetan doazenen begiak
begirada bihurtzen dira lantzean

Gaur gero egunkariek diotena
eta gaugiro hordien ostea
darabiltzagu mintzagai
asperduraren ardagai
denborari denbora ostea
epai gabeko kondena

Zortzi urteko igande guztiak
eskari baten atzean
neguko goiz bustiak
errutinaren latzean

Eutsiko diogu baina
nekatuko da imana
paisaiak irentsiko gaitu
arbola eta guzti bahitu
lakartuko da laztana
ohiko diosal destaina

Zortzi urteko igande guztiak
eskari baten atzean
kargu hartzen digu astiak
desagerraraztean

Gehienak dabilta osterara
egunak beste ordu
naufragoak balira legez
ni neu naiz zu inola ez
borrokak saria gor du
askori esker da norbera

BEGIRUNEA HERRARI

Herra, bekaitzez betea,

oihuka hasi zait:

Nahikoa da!

Luzaz nirekin olgetan ibili zara eta

nazkatu naiz!,

ez nauzu berriro aldebikotzat hartuko!,

ez nauzu aldaratearen kulunkan lozorrotuko!

Zalantzarik izan ez dezazun korapilatuko natzaio

onginahiari, maitasunari, estimuari

eta jagoitik

sekula ez nauzu igarriko ez bada

zinez sentitzean, barnemuinetan

zer den egia, zer den justua.

Herra nauzu eta begirunea zor didazu.

BERANDUEGI ETXERATUKO NAIZ

Koadrodun amantala,
ur beroak gorritutako eskuak,
lapiko langileen lurruna,
irradi handiustekoaren zaratotsa,
lehortu arte xukatu beharreko
udako egunetako gosari ordua.
Lagunartera batu baino lehen
argibideen zerrenda beti hurrenkera berekoa gogorarazten zenidan:
Ezezagunekin ez joateko, ez dagoela fidatzerik,
asmo okerreko jende asko dabilela munduan,
eskuak beti poltsikoetan gordetzeko,
lapurtzea bekatu dela ez bada bizirauteko,
niretzat gura ez dudana besteei ez desiratzeko,
erantzunen hasieran ezetz eta amaieran baietz esateko.
Buruarekin gora eta behera egiten nizun baina
igo beharreko maldak eta zuhaitzak zenbatzeko.
Orain orduko haiek gogoratzen ditut inon oheratzean.
Orain neu naiz ezezaguna, ez fidatzekoa, asmo okerrekoa.
Orain maldak zein zuhaitzak igotzea baino
betebehar nekezagoak hartu ditut eta
berandu etxeratuko naiz, beranduegi.

GURARIKA

Goizero, mesanotxean utzi zenituen giltzak
sarrerako atearen kanpoaldean jarri
eta eguneroko lanetara biltzen naiz.

Gosariaren osteko harrikoa egin bitartean
leihotik lekora begira egiten dut ihes.

Espaloiaren bestaldean zaude
begiak igurtzi eta igurtzi,
ia lekutik atera arte.

Diozu: etzi datorren egunaren ostean itzuliko naiz,
sasiotan masustarik ez dagoenean itzuliko naiz, ez lehenago.

Gauero, sarrerako atearen kanpoaldean jarritako giltzak
mesanotxera itzultzen ditut.

AHOTAN IZAN NAZATEN

Mila urteren buruan

atzamarrik gabe

eskatuko dut hitza:

zera, uste dut...

Baina urrutiegi izaki

ez naute aintzat hartuko,

aurpegia antzemango didaten beldur

ez naiz hamaika kilometrora

baizen hurreratuko.

Ez dago atzamarbiderik!

amore emango dut

(eskubideek euren buruez beste egingo dute ordurako).

Ahalegindu naiz, banoa afaltzera!

aldarrikatuko dut.

Belarritan izan nazaten

mila urteren buruan,

besorik gabe

kantatuko ditut ereserkiak,

geureak zein mundukoak,

gorritu baino lotsatu egingo naiz.

Ez dudanez berba bakar bat neure izango,

besaulkietara itzuliko naiz.

Goiz batean, hormara begira onartuko dut:

(ispiluek mila zatitan puskatuko dituzte eskubideak ordurako)

Ez naute ez ahotan ez belarritan izan,

ezta arbolarik zaharrenaren sustrairik mendreenean

ere, horrexegatik ekin behar diot orain eta hemen.

IRUNTZI DANA

Zabaldu ahoa

iruntzi dana

berba gaiztorik

esan ez dagizun

zarratuko dizut bizia

Zein gozoa den pozoia

erreinua oraleku duenarentzat

Zabaldu ahoa

iruntzi dana

berba okerrik

idatzi ez dagizun

luzatuko dizut bizia

Zein gozoa den pozoia

tronua oraleku duenarentzat

Zabaldu ahoa

iruntzi dana

berriz berbarik

egin ez dagizun

ukatuko dizut bizia

Haserretu zaitez

egin gedar

irriz duzu heriotza

BERBA HIGATUAK

Nazkatu egiten nauzu
egunero erabiltzen dituzun
berba ezagunegi horiek
ahoa belarrietaraino
zabalik ahoskatzen dituzunean.

Zeureak ez beste inorenak
darelakoan zaude oker,
agurtzen dituzun guztiek
gauza bera azaltzeko
gordetzen dituzte
etxerako giltzarian.

Nazkatu egiten nauzu,
zure antzera jipoitzen ditudalako
zureak nireak baino ez diren
berba puta higtuegi horiek.

GOGOTIK ERORI

Ama eredugarria naiz,
gidaliburuetakoa.
Eguna lau gedar, bost agur,
sei plater eta zazpi sorbalda kolperekin
iragan dezakedala sinetsarazi dizuet,
pozik nagoela
urdindu zaizkidan ileek
lantzean autobusa hartzeko
aitzakia ematen didatelako.
Ahaztu baduzue ere,
neu hurbildu nintzen zuen lurretara,
neuk ikasi nuen zuen berbakera,
besarkadez eskertu nizuen harrera.
Arreta eskea mendekutik banandu eta
zenbat aldiz uzurtu behar dut begirada?
Helbide ezezagunen babesat zenuen arren
ez dute sakonera nahikoa nire begizuloek?
Mina ematen dizuelako
ez didazue galdetzen
zerk mintzen nauen,
gogotik erori zaizue
banaizela zuek gabe ere.

Isilik zaudete,
alboan egotea,
diodanarekin bat egitea
nahikoa dela deritzozue.
Horrela antzezten dizkidazue
maitasuna
elkartasuna
adiskidetasuna
(eta berba potoloegi horiek).

ENDURANCE

Emakume batek

balkoitik behera salto egin zuen,
senarrak egunero jipoitzen zuen.

Umedun zegoelarik

bere buruaz beste egin zuela
idatzi zuten polizia txostenetan.

Baina ez zuten idatzi

gurago izan zuela

alabagaia aldean eroan

bizirauteko izenik aurkitu ez ziolako.

Auzokoek diote andra ederra zela:

metroa eta laurogei,

itsaso begi zabalak,

ikatz azal leuna

eta Nigeria ohoratzen zuen

madari gorputza zituela.

Amak Endurance izena jarri zion.

Endurance: eutsi.

Sarritan, jabeek

ihes egiten diote izenari,

ez diote egundo antzik hartzen.

ZERBAIT GARRANTZITSUA

Aitortu zidan:

Zerbait garrantzitsua

esan gura dut,

aintzat ez nauzuenok

isilarazteko bestekoa,

azkarrenak moteltzeko modukoa,

belarririk gabeko eztabaidan

arrazoiak musututs uztekoa.

Garrantzitsua zaizuen zerbait

esan gura dut,

ezen

zuetako inork ez nau maitatu behar? galdetzean

oihartzunak ihardesten baitit,

ezen

lagunak eta egunak eskutik desagertzen zarete?

itaundu orduko

etxerako tenorea egiten baitzaizue.

Zuentzat garrantzitsua zer den

jakin gura dut,

zerk artekatzen dizuen gogoa,

zenbatekoa den arretaren balioa.

Halakorik baduzu,

gorrak minduko dituen

berbaren jabe bazara,

utxidazu edo mailegatu

astebetez, ez gehiago,

osorik itzuliko dizut.

ATZEMAN DUTE LAPURRA

Atzeman dute lapurra

urteetan ebatsitako

berbak eta guzti.

Polizien telebista kateek erakutsitako irudietan,

harrituta begiratu die

diruz-lagunduta zituen hiztegiei,

atsekabeturik oroitu du

sobornoetarako ez dagoela zekenik.

Ez ei dute torturatu beharrik izan,

ez baitago, antza, torturatu beharrik.

Borondatez aitortu du non nori noiz:

albistegietan, erredakzioetan,

batzar nazionaletan, batzorde exekutiboetan,

berrehun euro banatik gorako bazkalondoetan,

izenburu hutsaletan, pankarta maiztuetan,

komunikatu isilduetan, hileta antzeztuetan.

Aske utzi dute lapurra
urteetan ebatsitako berbak eta guzti,
ez ei dute aitortu duena ulertu.
Artean, kaltetuek gaztigua ebatzi
eta heriotza zigorrera kondenatu dute,
hilketa mugagabea egotzi diote,
aurrez, denboraz, odol hotzean, anker
egituratuko berbazidua.

Itzultzaileak ikusle oldearen
hanka azpietatik ihes egin eta
asilo politikoa eskatu du
hizkuntzarik ez dagoen herri batean.

OTZARA GAINEAN HYDE PARK

Otzara batean igota

Hyde Park.

Ez ditugun plaza guztietan

isildutakoak gurabeste errepikatu,

ezinesanari zorrak ordaindu.

Otzara batean gora

Hyde Park.

Ukitzen ez dugun lurrean

zarata aztoratzen duen oihua,

ezkilak gortzeko arrana.

Otzara baten tontorra

Hyde Park.

Zerua makurtzen den lurraldean

lurraren pare dut konsigna,

zalantzez garaitzekoa agindua,

hankamotzaren espaloia lerrokatzea,

Hyde Park bete otzara.

NAHI GENUENA

Ezpainak ardotan,

irri aizuna.

Pozten zarela baina

ez nauzula gogoan.

Ankerra berez,

bihozgabe ez bagina zinez,

ikusi arte

egongo gara.

Urte bete gutun

ez da iragan.

Lanbroak hartu dizu

esperoa.

Argiontzi itsua bularrean daukat.

Zu naiz urtetan nahi genuena,

zu naiz.

HAUTSITAKO AULKIAK

Erletxeta auzoko lurpebidearen alboan
auto bat geratu da.

Gizon batek leihoa jaitsi eta
zenbatean zimeltzen zara, bekatugaia?
zenbatean idortzen zara, lore hila?
galdetu dio.

Eskertzen dizut lirikotasuna baina
hamar euroren truke jango dizut zakila,
hogeita hamarrean utziko dizut larrua jotzen,
erantzun dio.

Lurpebidearen alde bateko horman
afixa koloretsuak daude:
Malaisiako tigre fierrak,
zaldi gaineko malabaristak,
pianoa atzeko atzaparrekin jotzen duten elefanteak,
sareen aurkako trapezistak,
munduko zirkurik handiena!

Beste aldeko hormari begira dagoen katuak
mina bustita garbitzen du burua
bietan jarrai eta oferta 2x1 irakurtzen duen bitartean.

Erratza, zarama-poltsak eta hautsitako aulkiak.

Asma nezake zer duten batzeko, zer sobera.

Ez, ordea, zein lorezainek hautsi dizkien aulkiak,

zein lorajagolek behartu gura dituen

beherago jesartzera.

Erletxetako lurpebidetako emakumeak

ez ditut egundo agurtu, nahiz egunero ezagutu,

nahiz gogoia izan aulkiak konpontzen laguntzeko.

BETAZALAK ERAUZTEAN

Desagertu egiten zara
ispiluaren aurrean
margotzen zaren bakoitzean

Orduan zeu zara hizpide
zeu zara laudorio
ez duzu parekorik

Amak ez daki nor zaren ez zarenean
are gutxiago ispiluaren aurrean
margotzen zaren bakoitzean

Zuri begira daude esamesak
zutaz mintzo dira begiradak
zu izateko suizidatu dira
nortasun agiriak

Baina horrek guzti horrek
ez dizu deus balio
lekukorik ez badago

Soilik begiak itxitakoan
itzultzen zara zeugana
betazalak erauztean

SOKA LABUR

Gezurra esan nizon
oihartzunak egia
itzuliko zizulakoan

Batzuetan ez dago jakiterik

izena edo lanbidea

zein egokituko diguten lehenik

Deitzeari utzi zenion egun batean
eta nik zure ahotsa entzuten dut
telefonoa hartzen dudan bakoitzean
Berdin dio
berdin dio zein adinetakoak diren
elkar ikusi gabeko egunak
Isildutakoak errepikatzen nabil ordutik

Min bizi batek hil zuen gure aita

barrutik bizia zabaldu zuen

min batek

gugan iraurazten du

haren bizia

Indarra arratsarekin
galtzen zuen amamaren deia
entzun dut berriz
Gurago nuke berton balego
berriz erakusteko
zenbat ziren
ontza bat
azunberdi
kantara bete
Besook ezgauza ditut
egungo neurrietarako

Behiaren gutuna jaso dut postontzian

Adeitsu baina kexu agertu zait

atzo jan gabe utzi zuen bitxilorea

gaur hesi baten bestaldean dagoelako

Umetan urratu nituen belaunok
jada ez dute lurrik igurtzi nahi
Eta itxaropenak urraraziko dizkit
odoletan hasi arte?

Atzamarrei begira nago

Kosta egiten zait ulertzen

zergatik ez zuten planto egin

hamarrera iristean

zergatik ez ziren nahikotu

Ez dakit zertarako baina agian
neure bizitzako maitasuna aurkituko dut gaur
negarrik gabeko egun honetan
Bizitzako maitasuna aurkitu?
Zer esan gura du horrek?
Zein hizkuntzatan du jatorria?

Otalorea hazi da

alde egiteko autobusa

hartu zenuen geltokian

Zaindugabeko lorategia da

zure oroitzapena

Eskuineko behatzean

eraztuna daraman neska

hankaz gora ezkondu ote da?

Ahuspez

lurperatzen bagaituzte ere

ezingo diogu heriotzari

atzea eman

Olgetan zaude

oihan arriskutsuetan

planeta niretzat ezezagunetan

hegan egiteko besoak jasotzea baino ez duzula

Alde egiteko erregutu didazu

nagusien berbakera honek

elkor bihurtzen dizkizula araoak

Hamasei urterekin hautsi nuen garondoa

gogoan ditut eguna eta arrazoia

Begira-begira egon eta

nirea besteena ez bezalako

zilborra dela konturatu nintzen egunean

hautsi nuen garondoa

Gorra naiz ordutik

Kristalari jasangaitza zaio ispilua
dena ikusi dena jakin behar duen berekoia
eskuinekoa ezker erakusten duen iruzurtia
Konplize izateari utzi gura dio
albait arinen sorlekura itzuli
gardena izatearen ardurabakokerian bizi
erakusleihatara izan gabe

Neuk ere tiro egin gura nuen
baina hemen ez
hemen tirogaien hurbiltasunak
kikildu egiten ninduen
Ziprztinduko ez ninduten zauriak
eragiteko prest nengoen
baina hemen ez
hemen urraturik txikienak
itsasoak zabaltzen ditu

Salto egin ezinik

odolustu da belarra

orkatiletatik

IZERDIAK KATAMALOAREN SOKAK USTELTZEN DITUELA
PROFITATUZ

BURUBAKO

Neure urratsei aurea hartu ezinik
hasi naiz bakarrizketan,
erosteko edo saltzekoen zerrenda osatzekotan.
Aspaldian inguruan dabilzkidanen emaria datorkit:
urtarorik gabeko sasoiak,
lerro zuzenegiak,
burua apurtu arteko behaztopak,
azken porrot berritzaileena,
euren etxeetatik ohildutakoak,
jostorratz argal eta hari ikusezinak,
heroi apaletan azkenak,
laratzik bako sutondoak,
adar malguen topekak,
sasiadiskideak,
hurreko arrotzak,
gorritu ezin diren izarrak.
Ustekabean, kantoian eskuinera egin
eta belarriko hautsak harrotzean,
burua erori egin zait.

Auzokoek miraz begiratu didate,
euren artean murmurikatu dute
aspaldian hartu behar zidala erabakia buruak,
zertan ibili ote zen sufrimendua luzarazten
horren buru gaztea
horren gorputz zahartu jeloskorrarekin.

Zeregin ezean nago orain, burubako,
alderrai mindua dut hanka banako
aukeratuko dut nork agindu ez daukadalako
ez naiz lekutik mugituko heriotza halako
abandonatuko ez nauen burua behar dut, sekulako.

ARGAZKIEKIN ZORRETAN

Zinez, argazki zaharra, azkenekoz natorkizu,
zorrak kita ditzagun lehen baino lehen.
Egun ez nau ikaritzen trumoiaren durundiak,
iluntasunak ez dit loa galarazten.
Itzaletan oroimena ere
bidezidorrak argizatzen hasi zait.

Noizbait berriz,
inoiz baizik,
orain, ezin,
ohartuko naiz,
beharbada,
esnatzeko garaiz.

Zaude argazki zaharra,
zaude ganbara honetan
omenaldi eta arrakalen artean.
Agur, deika ari zaizkit,
banoa urratsean,
maratila iltzatuko dut irtetean.

Gurdibide berrituetatik noa
lagunekin iturrietan elkartzera,
uretan joateko aginduta,
lepotik helduta edaten dugun artean,
zuri-beltza kolore bizitzat
duen argazkia ateratzera.

URTAROA FALTA DUGU

Ez dira antzarak itzuli
neguagatik ez ziren joan
ez zituen hotzak ikaratu

Ez dira itzuli antzarak
hotzak ez zituen ikaratu
ez ziren joan neguagatik

Antzarak ez dira itzuli
ez zituen ikaratu hotzak
ez ziren neguagatik joan

BELAUNIKOALDIA

Ez dugu besterik ikusi,
ez dugu besterik entzun,
orain garenetik erabat ezberdin izateko lain
ikusi eta entzun dugu.

Gureak ere belaunikoaldia izan behar zuen.
Zilbor-heste bat eten ziguten, beste bat josi.

Josi zizkiguten hildakoak,
nortasun agiri faltsuak,
ezkutalekuak, gutxietsien iraganak,
ulertzen ez gintuzten mapak,
lau hormatan zigorrak,
hizkuntza askotako hiletak.

Ginenak izateagatik,
zoriona su-etenetan ospatzeko
baimena baino ez ziguten eman.

Etorkizuna geu ginela esaten ziguten haiek
itxarongeletan zarratzen gintuzten,
baina guk oraina izan gura genuen,
eta ez etorkizuna,
konturatu baikinen
atzeratu egiten zigutela etorkizuna
iraganarekin bat egiteraino.

Mina sendatzeko legez orrazkera aldatzeko
ordua eskatu beharrari uko eginik, batzuek,
ametsak pilatzen jarraitu gura dugu
heriotzari gainezka egin asmoz,
maitasunak bete diezagun memoria,
ezustekoa bihur dakigun ogibide.

Giltzapean gordeta dugu
helburu apal eta lorgarrien tiraniari,
ezinezkoaren ospea lausotzearen aldeko,
belaunikoaldia onartu ez eze
belaunpeko leungarriak erabiltzen dituztenei
aurre egiteko edabea,
bi osagai baino ez dituen,
mozkorrik iraunarazten gaituena.

AZKEN HITZA

Duela hogeita bost urte ezagutzen dugu elkar

eta haserretu garen guztietan

erantzun bera aitzakiatu didazu:

«Horrelakoa naiz eta ez naiz aldatuko».

Gehienetan ezin izan diot

zure epitafio horri jarraipenik eman,

batzuetan arrazoia duzulakoan,

besteetan aspertu egiten nautelako

amaiera bako borrokek.

Haatik, bart izan dudan ametsokerrak

arnasa gehiegi estutu dit

eta aurrerantzean, haserretzen garenean,

erantzuten ez badizut ere,

ametsokerra izango dut gogoan,

nolakoa ez dudan izan nahi.

Neure burua ikusi dut ametsokerrean

belaunikatutako jende mulko bati berbetan,

urregorrizko kadira lainoz eta kristalez inguratuan

izarak bezain bizar ile zuriz jantzia:

«Hala da, ez nator bat, izan liteke.

Baina ni gizajo horien lurretan,

euren onerako geureganatu genituen horietan,

egona naiz egon ez naizen guztietan

eta badakit ez direna gu bezain zoriontsu bizi,

badakit ez dakidalako

gure demokrazia desiratzen dutela,
katea amesten dutela diruzorrotik zintzilik.
Esan ez didatelako dakit
emakumeek eta gizonak
ez dutela elkar maite
guk geure buruak beste,
dohatsuak direla brontzezko podiumean.
Zin dagizuet sinetsi ez arren,
neure esku balego,
oparituko niekeela
inorena ez den guztia.
Ezagutzen nauzue, badakizue nolakoa naizen,
nire eskuzabaltasuna
kanpo-zorrak baino errukigarriagoa da,
ia neroni harrizterainokoa.
Gosea, lehorreak, hiesa...
horiek fedetzarrekoen erraizunak dira,
bai, gabeziaren bat edo beste dute,
baina ez da hain larria izango.
Akatsik ez dugunok, jakin dakigu,
bekaitza dela askoren benetako gaitzik larriena.
Hori da egia eta hauxe azken hitza.»

NEGARTIAREN AUHENA

Armada bentzuetako hildakoak estaltzeko oihalak
ez dira nire malkoak menperatzeko lain.

Bihotzak zotina dit,
aulkian kulunkatzen zait
eten barik, ausartu ezinik:
orain orain orain... aldendu zaitzez orain.

Baiezkoan nengoen,
baina ez dut zuek bezalako egiten nauen ezer.

Buruz ikasi nituen ikasgaiak
hitzez hitz errepikatzeko gai naiz,
ostera, ez ditut biren artean bereizten.

Tiroka erantzun diezue
laguntza eskaera guztiei eta, horrenbestez,
herrikideok auzokideok jendekideok,
entzuteko ahalegina zain duzuenok,
etsi dut eta banoa.

Ondoege bizi gara iraultzaileak izateko.
Jantzi eta erantzi, arropak legez
etzaten gara aitzakietan zein aulkietan,
eskegitzen gara armairuetan edo etorkizunetan,
bat baino gehiago direnetz gure etorkizunak.
Eskubideak zergen ordaina direla
aldarrikatzen dugu bazkalorduetan,
suzko barrikadak bustitzen ditugu tabernetan.

Baiezkoan nengoen
baina ez dut zuek bezalakoa egiten nauen ezer,
etsi dut eta banoa,
ardura guztiak zuentzat.

PISTOLA ESKATU DIO URTEGUNEAN

Pistola eskatu dio bere urtegunerako:

pistola luze, astun eta beltza.

Sakonera begiratzuz belar artean,

panpinak liliputetzen oroitzen du,

irribarrea, eskuak eta hankak mugitzen ez zituzten

panpinak batailetarako biziarazten oroitzen du,

belaunak galgarik gabeko bizikletekin haserretu

eta aldapa itzeletan behera borrokatzen.

Afaritarako dei egin ostean

etxerantz lasterka oroitzen du,

behatz lodiek urratutako oinetako bustiak erantzi

eta erreka bazterreko abenturek isildu ezinik, aulkian zutunik.

Zubi batetik erori, harrizarra jo eta

kokotsa zabaldu zuenekoa oroitzen du,

alderik alde odol-jauzia zeriola

baina ez zuela negarrik egin,

bizitzarako gogortu beharra zuela

deliberatu balu legez.

Jendurrean hamaika biderrez
lotsarazi duela oroitzen du,
gitarra mutua eskuetan,
ustekabeen, ispiluari begira,
mundua dantzara matxinatzeko
kantari aritzen zela aitortzean.

Damorriz oroitzen du
mina eta poza ez dituela egundo biki sentitu
munduratu zuenean izan ezik.

Pistola luze, astun eta beltza eskatu dio
hogei urte beteko dituen egunerako.

EZ DA SINESGARRI NEGARTIAREN AUHENA

Errekastoak esango dizu non dagoen negartia,
beti hurkoei kontu eskean ibiltzen den bakartia,
ur gazia du emari eta lehorte egarribakoa ausardia.

Kopeta goibel, dena ezintasun, txarra ona bezain hitsa,
armetan eraginkorrena delakoan darabil hitza,
gezurretan doakio arnasa, estakuruetan bizitza.

Ustezko balentrien egia ez balitz hain hantua,
zilegi luke kontu eskea eta jotako lantua,
erantzukizunerako bihurtzen da apoarmatua.

Ekinaren ekinez azalean itsatsiko dizu kedarra,
mikaztuko zaizu umorea, ohitura bihurtuko gedarra,
zainetan barreiatuko zaizu, pozarekin etsaituko negarra.

Berba bakoitzarekin ahoratu ez dakizun behazuna,
altxa gora ezkutua, igurtzi iritzietan asuna,
belarri garunetan iragazkiak josi, zaindu maitasuna.

ILOBAK, ZERUA ZER DEN AZALTZEN AHALEGINDU NAIZELAKO

Beraz

fedearen bidaia agentzietan

gehien eskaintzen den atsedenlekua

baino ez da

Beraz

begiekin batera lepoak

ariketa fisikoa egiteko darabilen aitzakia

baino ez da

Beraz

txikiegi gutxiegi sentiarazita

harrokeria tentetzen digun gangarra

baino ez da

Beraz

eskukadaka batu arren

egundo amaitzen ez den kotoigoxoa

baino ez da

Beraz

gurabeste hasteko baimena

ematen digun sabaia

baino ez da

ILOBAK, HERIOTZA ZER DEN AZALDU EZ DIODALAKO

Elizportaleko aurpegi serioen artean
gizon baten argazkia ikusi du
zutabe batean.

Hori da hil dena? galdetu dit.

Bai.

Eta nor da
eskuak atzean dituela dakarten gizon hori?
Hil denaren semea.

Eta hori ere hil egingo dute?

Nahi bai,

baina ez dut uste.

Eta ni hil egingo naiz?

Bai,

baina urte asko pasatuko dira.

Zenbat, hirurehun eta
berrogeita hamar mila?

Edo gehiago.

Nik ez dut hil nahi, osaba.

BEKOKILUNARI

Oi bekokiluna

besarkadek ere ez zaituzte destolesten

zurrun zurrun zurrana duzu laztana

lakar lakar lakarra agurra

Oi bekokiluna

eskuak poltsikoetan daroazuz lagunentzako

sakon sakon sakona duzu erresumina

likits likits likitsa damua

Oi bekokiluna

kontu eskeen zamari zoaz alderrai

aratz aratz aratza duzu ustea

alfer alfer alferra gandorra

Oi bekokiluna

ostrukaren gaitzak jota dagoen usoa dirudizu

sorgor sorgor sorgorra duzu mesedea

zalu zalu zalua aizuna

Oi bekokiluna

zein hilgarria duzun samina

eta zein ezdeus ezdeus ezdeusa

OIHUEN JABEAK

Jabeak

lotu egin beharko lituzke

oihu latz horiek.

Arriskutsuak dira

uhal barik kaleratzeko,

haginka egin diezaiokete

umeren bati.

Eta ez da komeni

umeek ezer ikas dezaten beranduegi izan arte.

Oihu garratz horien jabeak

paseoan ateratzeko baimenak

egunean beharko lituzke,

horrenbesteko samin eragileak

mantso mantentzeko

ahalmena duela egiaztatu.

Erotzeraino soraiotzen nauten

oihu zakar horien jabeak

ez luke haserretu behar

ez kalean ez jendaurrean.

Oihu latz garratz zakar gehiago eragiteraino,

itxurak egin ditzala sikiera.

Zenbat oihu lakatz

entzuteko betebeharra dugun

begiratuko dut boletin ofizialetan.

Susmoa dut kopurua igotzeko

dekretua argitaratu dutena

udako oporrak profitatuz,

eta gutxi batzuek baino ez dutela

horren berri.

BIDERAKO OGI-PAPURRAK

Erditu nituen ogi-papurrak umotu egin zaizkizu,
su eman eta ke-seinaletarako ere ez dizute balio.

Zugatik izandako lo-sakonak

galbahe ameslarietako urre-pinportak.

Belarritik belarrirainoko bidaian

geldialdirik egin ote zizuten nire esanek,

hartuko ote baten batek ostatu,

fundatuko zizuten hiririk basamortuan?

Profitatuko ez duzun bidezidorra garbitzea,

ahalegin etsigarria nirea.

Talaia orkatilen pare mantentzen duzu?

Lekuz aldatu duzu amorrua

baina atzamarraren puntan

elefante hegalariak ikusten jarraituko duzu,

kostako zaizu azkena izanik dominoari eustea.

ARGIBIDEAK

Non zapaldu, non gelditu

noraino luzatu pausoa,

zer ibili, nora zaindu.

Lagunen aurrean gutxiagotzen ninduten mandatuak,

ume-aroan zaharkitutako alfabetoan

idatzitakotzat nituen zure argibideak,

garbigailuko uretan irakurtezin bihur zitezen

poltsikoetan ostentzen nituenak

bihotzarekin josten zenizkidan poltsikoetan,

aintzat hartu gabe

zenbatero bilduko nintzen zure askara,

aintzat hartu gabe

hotza uxatuko zidala zure epelak,

lehorteen berri ez zuela ezagutuko nire ahosabaiak.

Zeinek gorago aurka egin ur-lasterrei,

zeinek sakonago burua sartu lehoi basaren ahoan,

bulkaden ezjakin zoriontsu ginen sasoian.

Eta txotxongiloen hariak

errugabetzen ditudan egunotan,

harri bakarrarekin ordeka zeharkatzeko

gai naizela konturatuta,

eskuak poltsikoetan zahartzea erabaki dut.

UKATU EGIN BEHAR NIZUN ZORIONA

Ukatu egin behar nizun zoriona,
maitatu ditudan guztiak ahantzi
eta bakarra inposatu behar nizun.

Maitatu duzun

bakarra,

joan zitzaizun

bakarra,

bakardadean bakartiago esnarazten zaituena.

Fidela izateari utzi ei diozulako

ukatuegin behar nizun zoriona,

haragia azalaren gainetik

izan dudaneonek,

altzoan daroazuneonek.

ATZAZALETAN

Atzamarrak nekatu egiten zitzaizkion
egunak kontatzen hasten zen bakoitzean.
Nork bere buruarekin elkarriketa izatea
eroen gaitza dela diote sekula ume izan ez direnek,
eta berak ez zerabilen besterik akorduan:
Egutegiek zertan egiten ote dute mesede?
Horren garrantzitsua da bizi dugun egunak zenbakia eta eguna izatea?
Zergatik dira batzuk besteak baino egunago?
Beharrezkoa delako, noski.
Beharrezkoa baita egun zehatzen esperoan egotea;
bizitza osoa egun zehatzen esperoan ematea:
eskoletara hasteko lehen eguna, lehen musurako eguna,
maitasuna egiteko lehen eguna,
hamazortzi urte betetzekoa,
lana aurkitzekoa, etxea erostekoa, ezkontzekoa,
familia osatzekoa, jubilatzekoa eta... hiltzekoa.
Eta zergatik ez datoz egutegietara
bizitzea erraza zeneko egun haiek?
Zergatik ez dakartzagu efemerideetara
jolas egitea beste derrigorrik ez genuen sasoietakoko egun haiek?
Atzamarrak nekatu egiten zitzaizkion
egunak kontatzen hasten zen bakoitzean.
Urteak pilatzen zitzaizkion atzazaletan.
Horixe pilatu zitzaion urteotan guztietan, egunak, urteak,
besterik ez.

ESKEAN

Abenduko gau batean

izarrik ez zela

hurbildu nintzen eskean ohi bezela.

—Bihotz deslaien antzera

natortzu altzora.

—Etsitakoen artera

zatoz inora.

—Ez duzu maitasunik

barruan gordeta?

—Berandu zatoz jadanik hustu

naiz-eta.

—Zer falta duzu laztana,

hain zara ederra!

—Gezurarentzat labana,

motzaren herra.

—Motza edo itsusia

eder lirateke.

—Ez mozorrotu egia

hutsaren eske.

—Xedetzat ez dut gorputza

ez bada arima.

—Zure aitzakia harroputza
zure biktima.

—Itxaropenik ez duzu
maitasunarengan.

—Merke datozen bi musu
badoaz hegan.

—Galdu duzuna eskura
itzuliko balitz.

—Hiztegi osoa zen hura
ez ziren bi hitz.

—Maite zaitut esan eta
betor bizipoza.

—Bete gabeko apeta
ezin dut goza.

—Zein izan duzu ebasle
asmo okerrekoa?

—Bat beti dena garaile
ez menpekoa.

—Jo behar diozu handia,
itxi ukabila,
galdu dezala bizia.
doala bila.

GALZAILA

Oparotasunak orekatzen nauen galtzailea naiz.
Badakit arrotza zaidan biziera dagoena,
izutzen nauten biztanleak direna,
ihesi noakiela distantziak hurbiltzeko beldurrez,
urteak daroatzadala ezleku,
ezjende horien berririk jakin gurage.

Tarteka, egunak erreskadan eta
ordena beldurgarrian doazela,
lortzen dut begi bat zabaltzea edo
lagun baten biderako kinkela eskuartean izatea:
euskalduna izan arren
ez naiz egundo ziega batean usteldu,
ez naute torturatu,
ez didate hurrekorik ekintza armatuan hil.
Sufrimenduaren nire aldarria
ez doa xuxurlatik gora.

Zer dela-eta orduan
ez naizena puztu behar hau?
Nigan ez dakusat
marjinatu,
hirugarrendutako,
etxe, auto, etorkizun zein paperbakorik,
ez nago bakarti samaldan,

eta hala ere galtzaile sentitzen naiz,
eta hala ere garaile naiz ez dutenen aldean.

Bihotzak ihes egiten dit korrika batean,
ez duela ezer ulertzen,
ez dakiela odolari zein norabide eman.
Ostera, handiusteak lanbrotzen nauenean,
kantu zaharretako tragedien ahaireetan
mintzo naiz, epikotasuna xede.

Lirudikeenez, batailan ematen ditut
eguneko orenak,
azala, haragia eta arima zanpatzen dizkidaten
arerio garaiezinen aurka.
Lirudikeenez, saminak hartua dit biziera,
ene sufrimendua latzena da benaz;
eta miresgarria, hala ere, oztopo guztioi
aurre egiteko erakusten dudana adorea.

Agian gezia behar dut eztarritik behera,
zain-hezur guztiak urratu eta
garunean sartuko zaidana,
egunero mingorra gogorarazteko modukoa.

Galtzeak mina ematen dit, bai,
ez garaitua izateagatik, ez bada
garailea dena izateagatik.

ALBOAN

Itsumustuka ibilitako
basabideetatik nentorren,
zaku bete hutsune,
bidea bakarrik egitearen beldur,
gabezien sakoneretarako neurgailua eskuetan,
bidegurutzeetan agurtzen nituen
bidaide askoren maitale eginda.
Amaiera hasiera bezain urrun
zukeen beste biderik
ez hartzeko erabakia hartu nuen hartan,
alboan zinen, orduan ere.
Haizeak ez, beste zerbaitek ekarriko zuen hazia,
zure izena ereitera
nire begietan,
lehenengo eskuinekoan,
ezkerrekoan gerora.
Nire begietan
barrea, bularrak, ipurmasailak
ausartagoak, harroagoak, askeagoak dituzu,
ninetan aterpetzen zaizkit
ispilutik arbuiatzen dituzunak.
Oharkabeen ere bizi daitekeela

erakusten didazulako
aurrez inork inoiz esan gabekoak
asmatu gura dizkizut,
masaila laztandurik begitik begira
esaten dizkidazunen neurrikoak,
hezur eta haragi ditudanak.
Ez itsasoa, ilargia, loreak, mendiak,
izarrak, zaldi zuriak edo gau epelak,
lehenago ere gehiegitan laidotu ditut,
badakit ez dizutena azala hozkirritzen,
badakit elkarri begiratzen diogunean sakonago ari garena,
ez dugula gorputzen arteko distantzia
berba hutsen errenkadetan laburtu beharrik,
isilean errazago trukatzeko ditugula
azala eta barruko guztia,
musika, literatura.

Izquierda egingo dut gure maitasunak
ez dezan jakin zer izan nagusitzen denean,
nahiago izan dezan ibilian hazi,
lanbidea aldatu egunerokotasunak
behazetik burura noiz herdoilduko beldurtzean,
ezustekoak ponpatu diezaion bihotza,
ez diezagun nekeak lozorrotu.

ALDAMIOKO GIZONAREN BURUAK

Aldamioko gizonaren buruak
lurra kolpatzen du
behin eta berriro
begiak itxita kolpatzen du
behin eta berriro lurra
zabaldu nahi izango balu bezala
behin eta berriro kolpatzen du
hurrengo eroriko denak
ez dezan minik hartu
lurra biguntzen du
aldamioko gizonaren buruak
behin eta berriro
kolpatzen du hurrengoak
behin eta berriro
lurra
gizonaren buruak
biguntzen du hurrengoak
kolpatzen du gizonak
behin eta berriro

AUZO BERRIREN BATEAN

Auzo berriren batean
itxarongela bat kausitzera,
mende amaitugabera,
ogi-papurrekin,
itzuli nahian nabil ezarian.

Oin-zola higuak aldean,
helmugen esperoan,
maparik gabe, hain herabe.

Aro ezezagunetan
itsaso barea, ezustean
gogoz oldartuko zait
ezetzen antzera
ozen:
Nor haiz?